

ва, е нерелевантно” (1980, с. 2). Нашата реплика е: така се получава, когато “колата се поставя преди коня”, т.е. развиват се методи за изследване на масови явления без теория на познанието за тях и без предпоставящ анализ на потребностите на науката и практиката от съответната методология.

Очевидна е следователно потребността от критична оценка на съществуващите методи, които сега се използват много широко в научните изследвания - за да се даде обоснован отговор на въпроса доколко всеки от тях е релевантен и използваем. Очевидна е и потребността тези проблеми да се дискутират по-широко от общностите на професионалните статистици.

4.3. Безспорен факт е, че масовите явления имат своето битие във всички области на научното познание и в практиката. Отбелязахме, че тъкмо с това се обяснява широкото прилагане на статистическия подход и методи във всяка от тях. Но обектът, към който те се прилагат, е принципно различен в техническите, природните и социалните изследователски полета. За това говорим за масови явления, които се състоят от: вещи, събития, хора, други биологични единици и т.н.

Естествено е да се очаква, че различните области, освен общите, ще имат и специфични изисквания към прилагането на статистическия подход и методи. Специалистите са наясно, че едно нещо е, когато с репрезентативна извадка се изследват машините, друго - когато става дума за експериментални изследвания, трето - за оценка на селскостопанска продукция, и четвърто - когато единици на масовото явление са хората. Няма съмнение, че съществуващите различия в тях имат изключително влияние върху изследователския процес и предопределят в най-голяма степен не само спецификата, но и качеството на резултатите при практическото изследване.

4.4. За съжаление, тези различия са били систематично недооценявани и значително пренебрегвани в изследователските усилия на статистиците. Това е ставало в миналото, става и сега. За недостигащото в това отношение може да се съди по съдържанието на учебните програми и учебниците, по които се води обучението по статистика, и изобщо на статистическата литература.

Показателни са и промените на насоките и акцентите в 122-годишната дейност на ISI. Дори беглият поглед върху промените в неговата дейност от създаването му до днес разкрива една характерна картина. Първоначално в състава му са избирани членове от академичните среди, но и представители на официалните статистически агенции. В секциите на ISI са се занимавали активно с проблемите на изследванията в практиката, особено на провежданите от официалните статистически агенции. С времето насоките и правилата в работата на ISI се променят. Секциите на ISI се ориентират предимно към търсене на методологически решения - главно математически методи, основани на теорията на вероятностите. Изборът на представители